

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
документознавства та інформаційної діяльності

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2015 р.

Рівне – 2015

11. Dushanin A.P. State Administration of Physical Culture and Sports in the Russian Federation. (Organizational-legal issues). Dis ... Candidate Lawyer Sciences, M., 2000.

12. Malyona S.B. Organizational and legal basis of physical culture: a course of lectures / S.Malyona. - Ivano-Frankivsk, 2008.

УДК 628.1.034.2:352/354(477)(082)

Покуль О.В.,

аспірантка Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне)

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ ЗА УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

Pokul O.V.,

Post-graduate student

National University of Water and Environmental Engineering (Rivne)

RATIONALIZATION OF WATER USE BY ENTERPRISES IN UKRAINE WITH CONDITION OF EFFECTIVE STATE SUPPORT

В статті розглянута проблема раціоналізації використання водних ресурсів підприємствами України, вирішення якої вбачається у посиленні державної підтримки, проявленій у змінах інституційного забезпечення та запровадження виробничо-наукової співпраці.

В статье рассмотрена проблема рационализации использования водных ресурсов предприятиями Украины, решение которой усматривается в усилении государственной поддержки, проявленной в изменениях институционального обеспечения и введения производственно-научного сотрудничества.

The problem of rationalization of water use by enterprises in Ukraine is considered in the article. Its solution is seen in strengthening state support, that is manifested in changes in institutional security and introduction of industrial and scientific cooperation.

Ключові слова: раціональне використання водних ресурсів підприємствами, інституційне забезпечення, цільова програма, інвестиційний банк, виробничо-наукове співробітництво.

Ключевые слова: рациональное использование водных ресурсов предприятиями, институциональное обеспечение, целевая программа, инвестиционный банк, производственно-научное сотрудничество.

Keywords: rational use of water resources by enterprises, institutional security, target program, investment bank, industrial and scientific cooperation.

Постановка проблеми

Невідкладна необхідність раціоналізації використання водних ресурсів на підприємствах є результатом погіршення природного стану водного середовища та посилення вимог відносно бережливого ставлення до нього. Однак, ситуація ускладнюється проблемами достатнього обсягу інвестиційного забезпечення

і відсутності дієвого стимулювання щодо оптимізації підприємницької ініціативи з екологізації виробничої діяльності.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми

Тематиці підвищення якості водного господарювання в Україні присвячена велика кількість наукових праць, дослідження яких

охоплюють питання, як ефективного державного управління, так і діяльності суб'єктів господарювання. Але, більшій увазі потребує поглиблення державного співробітництва з підприємствами в частині раціоналізації їх водогосподарської діяльності, оскільки суттєвих змін назустріч принципам сталого водокористування не відбувається.

Метою статті є запропонування заходів із започаткування більш ґрунтовного підходу до вирішення завдання раціоналізації водокористування вітчизняними підприємствами шляхом поліпшення відповідного інституційного забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Національна водна політика України тримає курс на освоєння європейських підходів із забезпечення збереження та ефективного використання водних ресурсів. Та, з проведеними інституційними перетвореннями відзначається недостатня увага раціоналізації водокористування підприємствами, виробнича

діяльність яких особливо небезпечна для сталості водного середовища.

Хоча й зменшення кількості водокористувачів, у тому числі за найбільш водомісткими видами діяльності економіки – промисловістю, сільським і житлово-побутовим господарствами (рис. 1), за останній період часу призвело до зниження навантаження на природне середовище, рівень якості водокористування практично не змінився, що свідчить про необхідність державного втручання в напрямку стимулювання господарників вживати заходи з екологізації виробництва. Сьогодні переважає опосередковане регулювання водогосподарської діяльності суб'єктів, що належним чином не стимулює і не прискорює підвищення рівня її ефективності. У зв'язку з цим, доцільно запровадити комплекс державних заходів, спрямованих на більш тісне співробітництво з підприємствами в раціоналізації водокористування, що вбачається можливим у прийнятті відповідної цільової програми загальнодержавного значення, а також введенні додаткових інституцій.

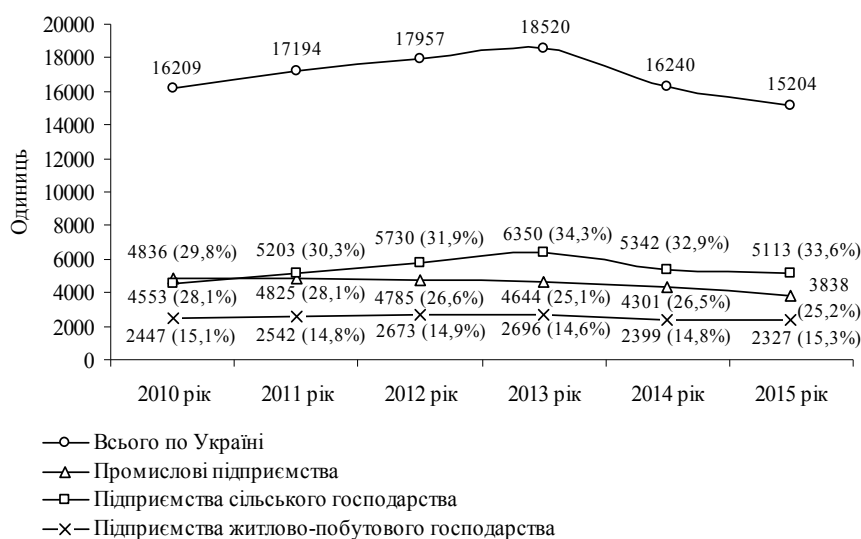

Рис. 1. Динаміка кількості водокористувачів України (складено за даними [1])

Незважаючи на широкий спектр елементів інституційного забезпечення, відсутня цільова програма з раціоналізації водокористування підприємствами, а доцільність її прийняття дасть можливість охопити всі можливі підходи у сприянні раціоналізації використання водних ресурсів підприємствами й

більш ґрунтовно підійти до вирішення проблеми, що підтверджується висловом А. Васильєва: «ефективність розв'язання проблеми оптимізації водокористування багато в чому залежить від складання науково обґрунтованої програми, що являє собою комплекс всебічно погоджених економічних, соціальних, виробничо-технічних і

організаційних заходів, спрямованих на досягнення результату» [2, с. 49].

З метою підготування достатньої економічної основи для раціоналізації водокористування підприємствами, слід започаткувати діяльність спеціалізованої інституції – інвестиційного банку водокористувачів, який акумулюватиме фінансові ресурси останніх для цільового спрямування виключно на підвищення ефективності їх водокористування і підтримання галузевих проектів. Тому, всі підприємства національного водогосподарського комплексу мають стати основними інвесторами.

Доходна частина спеціалізованого інвестиційного банку водокористувачів складатиметься з відкритих у ній інвестиційних фондів підприємств, які, у свою чергу, формуватимуться за рахунок платежів за використання водних ресурсів, амортизаційних відрахувань на основні фонди водозабезпечення, інших коштів, отриманих з метою раціоналізації водокористування.

Стабільність у виконанні податкових зобов'язань разом із ефективними фіскальними важелями, правильна амортизаційна політика підприємства сприятимуть своєчасному наповненню інвестиційного фонду і збільшенню потужності економічної бази розвитку.

Використання накопичень інвестиційних фондів за цільовим принципом полягає у відшкодуванні витрат на відновлення, модернізацію інженерної системи водозабезпечення господарюючого суб'єкта та освоєння нових технологій з підвищення економії й екологічності при залученні водних ресурсів у виробничі процеси, а також реабілітацію водних об'єктів, реконструкцію інженерної інфраструктури водогосподарського комплексу, попередження та ліквідацію наслідків негативного впливу природних явищ, пов'язаних із водними ресурсами.

Схематичного порядок наповнення та використання ресурсів інвестиційного фонду водокористувача представлено на рис. 2.

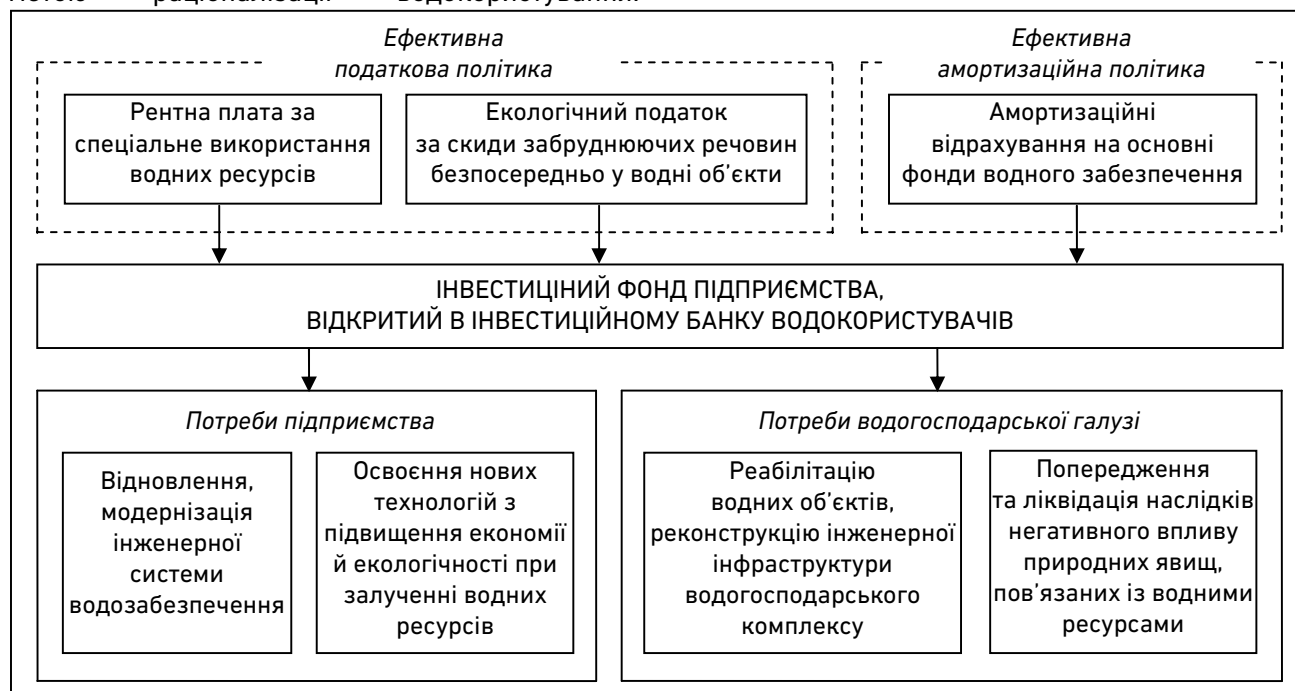

Рис. 2. Порядок наповнення та використання ресурсів інвестиційного фонду водокористувача

Для забезпечення цільового використання накопичень інвестиційних фондів, призначених для раціоналізації водокористування на виробництвах,

підприємства матимуть можливість їх отримати лише на витрати, підтверджені відповідними державними органами управління, які здійснюють виробничо-наукову співпрацю з

суб'єктами, про яку детальніше йтиметься далі. Виходить, що інвестиційні фонди являють собою своєрідні, з обмеженим доступом, резервні капітали цільового призначення. Погоджуємося, що запропонований підхід потребує втручання у внутрішню політику підприємства, але й одночасно, повинен допомогти йому активізувати внутрішні потужності з метою зниження негативного навантаження на водне середовище й підвищення ефективності діяльності.

Налагоджена система накопичення і використання інвестиційних ресурсів водокористувачів не суперечить інтересам жодній із сторін (ні державі, ні приватним підприємцям), а навпаки, прискорює раціоналізацію водокористування у господарюванні та забезпечує уникнення конкурування між сферами використання державних коштів. Разом з цим, для забезпечення законності і ефективності функціонування запропонованої системи, на всіх етапах триватиме контроль в межах компетенції уповноважених державних органів.

Отже, інвестиційний банк водокористувачів не буде аналогом звичайного банку, оскільки його спеціалізація і повноваження будуть значно обмежені з метою недопущення ризиків втрат інвестиційних ресурсів і посилення кризового стану у водогосподарській галузі України. Передбачається, що в процесі становлення ефективного інституційного забезпечення, паралельно з утвореними інституціями функціонуватиме спеціалізована банківська установа, яка повністю відповідатиме за фінансове утримання, розвиток водогосподарської галузі та раціоналізацію водокористування на підприємствах [3, с. 58-59].

В умовах широкого спектра техніко-технологічних підходів підвищення ефективності

використання водних ресурсів у виробничих процесах ставиться вибір і задача оптимального поєднання фінансових потужностей підприємств з продуктами науково-технічного прогресу. Важливо, щоб тактика господарюючого суб'єкта найшвидшим і прийнятним чином наблизила його до раціонального водного господарювання, на основі чого, доцільно запровадити в інституційну систему водних відносин виробничо-наукове співробітництво господарюючих суб'єктів з державними органами управління водними ресурсами. Підприємства мають відчувати не лише суворий контроль за дотриманням вимог водного законодавства, а й підтримку завдяки професійним рекомендаціям в питаннях раціоналізації використання водних ресурсів, що обумовлюється необхідністю проведення ретельних досліджень і змін в напрямках їх діяльності [4, с. 69].

Дослідження фінансового та інвестиційного напрямів здійснюватиметься на основі погодженої співпраці державної інституції з управління водними ресурсами з інвестиційним банком водокористувачів. Саме на цьому етапі визначатимуться межі і можливості економічної бази розвитку підконтрольного суб'єкта.

Виробничі зміни здійснюватимуться за посередництвом співпраці державної інституції з управління водними ресурсами та науково-дослідницькими інститутами, які залучатимуться для запровадження наукової основи у визначенні оптимального переходу підприємств до ефективного водокористування, враховуючи особливості їх господарювання. Більше того, дана співпраця сприятиме активізації наукової діяльності.

Схематично виробничо-наукове співробітництво подано на рис. 3.

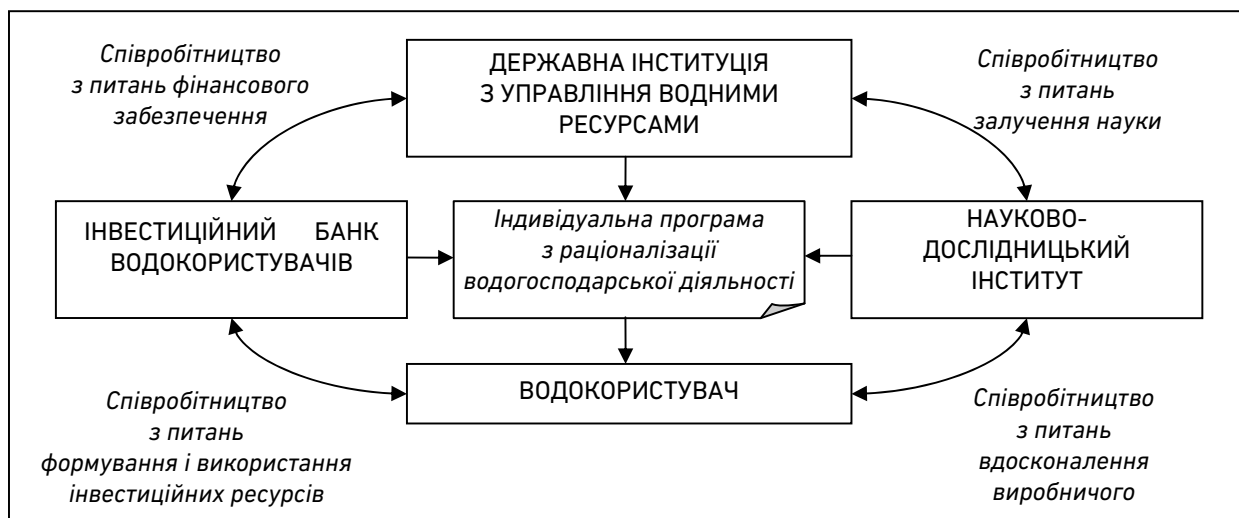

Рис. 3. Механізм державного виробничо-наукового співробітництва з підприємствами-водокористувачами

Виробничо-наукове співробітництво повинно проводитись з кожним суб'єктом господарювання, для якого розроблятиметься індивідуальна програма переходу на раціональне водне господарювання, що обумовлює необхідність у відкритості, погодженості та сумлінному виконанні поставлених завдань. Таким чином, на підприємствах триватиме своєрідна виробничо-екологічна санація з метою забезпечення їх ефективної діяльності й збереження ресурсів довкілля.

Висновки

Отже, забезпечення раціоналізації використання водних ресурсів підприємствами є невідкладним завданням в умовах погіршення стану водного середовища й посилення вимог щодо бережливого ставлення до нього. Однак, якнайшвидше виконання завдання потребує ефективної державної підтримки та активізації ініціативи господарюючих суб'єктів до екологізації власних виробництв. Тому, запровадження посиленого державного співробітництва з підприємствами має стати основним шляхом до підвищення якості водного господарювання в Україні.

Список використаних джерел

1. Звітні матеріали Державного агентства водних ресурсів України.
2. Васильєв А. Алгоритм оптимізації управління водокористуванням у ринкових умовах господарювання / А. Васильєв // Економіст. – 2014. – № 10. – С. 49–50.

3. Покуль О. В. Інвестиційний банк водокористувачів, як економічна основа раціоналізації водокористування на підприємствах України / О. В. Покуль // Інноваційний розвиток економіки: проблеми та перспективи : міжнар. наук.-практ. конф., 9-10 вер. 2016 р. : тези доп. – К., 2016. – С. 58–59.

4. Покуль О. В. Виробничо-наукове співробітництво як основа раціоналізації водокористування на підприємствах України / О. В. Покуль // Економічний механізм управління інноваціями: методологія, теорія та практика : міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 вер. 2016 р. : тези доп. – Л., 2016. – С. 69–70.

References

1. Reporting materials of the State Agency of Water Resources of Ukraine.
2. Vasiliev A. Algorithm for optimization of water use management in market conditions of management / A. Vasiliev // Economist. - 2014. - No. 10. - p. 49-50.
3. Pokul O.V. Investment bank of water users as an economic basis for streamlining water use at Ukrainian enterprises / O.V. Pokul // Innovative development of the economy: problems and perspectives: Intern. science-practice Conf., 9-10 Sep 2016: Theses Add. - K., 2016. - P. 58-59.
4. Pokul O.V. Industrial-scientific cooperation as a basis for streamlining water use at Ukrainian enterprises / O.V. Pokul // Economic mechanism of innovation management: methodology, theory and practice: intern. science-practice Conf., 16-17 ver. 2016: Theses Add. - L., 2016. - P. 69-70.